

Remissvar

Datum 2026-05-13
Ärendenummer MCF 2026-03199-2

Ert datum 2026-02-16
Er referens Ku2025/01252

Stab CS (CS-SB)
Mikael Billinger
010-240 4326
Mikael.Billinger@mcf.se

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2025:116

Distribution av radio och tv i det nya medielandskapet

Sammanfattning

Myndigheten för civilt försvar betonar att marknätens infrastruktur såväl som public servicebolagens beredskapsuppdrag är av stor vikt för totalförsvaret. De har beröringar men behöver förstås och hanteras som två skilda frågor. Myndigheten för civilt försvar lämnar i övrigt följande kommentarer på betänkandet:

- Ur ett totalförsvarsperspektiv är det angeläget att distribution av radio och tv kan ske både över internet och över marknätet.
- Myndigheten instämmer i att sammanställning samt vidareförmedling av säkerheten i distribution av media kan stärkas. Myndigheten anser att detta redan ingår i myndighetens uppgift och avstyrker därför utredningens förslag om att detta ska skrivas in i myndighetens instruktion. Däremot behöver myndigheten tillföras resurser för att åstadkomma denna förmågeökning.
- Myndigheten delar utredningens uppfattning om att det behöver göras en samlad utredning för om och hur datatrafik, såsom tv och radio, ska kunna prioriteras i allmänna kommunikationsnät.
- Myndigheten instämmer i att det i dagsläget inte finns tillräckliga incitament att implementera broadcastliknande teknik över internet, till exempel med ny teknik såsom 5G Broadcast.
- Myndigheten tillstyrker förslaget om framhävandeskyldighet för public servicebolagen med anledning av deras beredskapsuppdrag.
- Myndigheten instämmer i att Mediemyndigheten bör pröva om annan aktör kan inkluderas i framhävandeskyldigheten. Myndigheten för civilt försvar anser att programinnehåll som är av vikt för totalförsvaret ska

Datum
2026-05-13

Ärendenummer
MCF 2026-03199-2

kunna utgöra ett skäl. I dessa ärenden bör Mediemyndigheten samråda med Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar.

- Myndigheten för civilt försvar tillstyrker förslaget om att det ställs krav på FM-mottagare i nya bilar och bussar.

Om marknäten och public service

Myndigheten för civilt försvar vill betona att marknärens infrastruktur, det vill säga master, förbindelsenät, serviceorganisation såväl som förmåga till utsändning av radio och tv via marknäten i första hand är en totalförsvarsfråga och inte en public servicefråga. Denna distinktion är viktig att göra då förändrade mönster i mediekonsumtionen, framförallt på tv-området, bidragit till att färre konsumerar media via marknäten. Färre har tillgång till utrustning för att kunna konsumera tv ("antenn på taket"), en utveckling som med största sannolikhet kommer fortsätta.¹ Marknäten har, och kommer fortsatt ha, en stor betydelse för totalförsvaret trots dessa förändringar. Frågan om marknärens framtid efter att nuvarande sändningstillstånd upphör vid utgången 2033 behöver således främst ses som en totalförsvarsfråga och inte en fråga om distribution av public service².

Public servicebolagen har dock viktig roller i det svenska totalförsvaret. Det är av stor vikt att de beredskapsuppdragen kan utföras. Detta uppdrag behöver, även om det så klart finns beröringspunkter, ses skilt från marknätsfrågorna. I de delar myndigheten berör public servicebolagen i detta remissvar är det helt relaterat till bolagens beredskapsuppdrag.

Flera kommersiella aktörer har lämnat marknätet. Detta har medfört att avgifterna för kvarvarande aktörer höjs då kostnaden för marknätet är oförändrad (färre ska finansiera). Att public servicebolagen fått högre avgifter riskerar att påverka bolagens förmåga att utföra sina beredskapsuppdrag. En lösning behöver tas fram som möjliggör att både marknätet kan vidmakthållas och att public servicebolagen har förutsättningar att utföra sina beredskapsuppdrag. Dessa frågor kommer att hanteras av Distributionsutredningen under 2026 i enlighet med beslutat tilläggsdirektiv. Myndigheten för civilt försvar kommer därför inte att kommentera frågan vidare i detta remissvar.

¹ Sändningar via marknätet är fortsatt viktig distributionsform för radio och bedöms så också vara under längre tid. Den mottagarutrustning som krävs för att ta del av FM-nätet är enklare och har alternativa strömkällor än elnätet (vevradio, batteri, bildradiomottagare etc.).

² Public service ska i enlighet med sina sändningstillstånd för perioden 2026-2033 fortsatt sända via marknäten.

Datum
2026-05-13

Ärendenummer
MCF 2026-03199-2

Säkerhet och robusthet i distribution över internet (kapitel 7)

Skillnader mellan hur olika hot kan påverka tillgängligheten till radio och tv över nätet och i marknätet (7.2.3)

Myndigheten för civilt försvar delar utredningens bedömning om att olika säkerhetshotande händelser kan påverka på tillgängligheten av radio och tv beroende på distributionsform. Utifrån ett totalförsvarsperspektiv är det därför inte en fråga om distribution via nätet *eller* via marknäten, utan det handlar om *både och*. Om den ena distributionsformen slås ut kan sändningar fortlöpa i den andra³. Det fortsatta arbetet med att stärka robustheten i olika elektroniska kommunikationer, vilket Myndigheten för civilt försvar stödjer, behöver därför ske parallellt med att marknätets infrastruktur bibehålls.

Uppdrag till MSB att sammanställa och föra vidare information om säkerheten i distributionen av media (7.3.2)

Utredningen föreslår att Myndigheten för civilt försvar (dåvarande MSB) ska ges i uppdrag att, tillsammans med berörda aktörer, sammanställa information om säkerheten i distribution av media över internet. Uppdraget föreslås förtydligas genom tillägg i 15 § andra stycket i myndighetens instruktion.

Myndigheten delar utredningens bedömning att det bör vara Myndigheten för civilt försvar som ansvarar för uppgiften. Vidare instämmer myndigheten i utredningens bedömning om behovet av att inkludera säkerhet i mediadistribution över internet, dock inte uteslutande till distribution över internet. Likväl finns förbättringspotential i informationsöverföring till Post- och telestyrelsen (PTS) som sektorsansvarig beredskapsmyndighet för beredskapssektorn elektroniska kommunikationer och post, en sektor där också Myndigheten för civilt försvar ingår. Det finns behov av att ytterligare stärka dessa delar. Däremot avstyrker myndigheten förslaget om tillägg i myndighetens instruktion då vi anser att detta redan ingår i uppgiften som nationellt samordnade ansvar för civilt försvar, samhällets krisberedskap och skydd mot olyckor, såväl som att stödja mediabolagen i deras beredskapsplanering.

³ Det är ofta lämpligt att ha fler än två alternativ. I detta remissvar avhandlar vi de aktuella distributionsformerna.

Datum
2026-05-13

Ärendenummer
MCF 2026-03199-2

Myndigheten för civilt försvar instämmer vidare i att det är fördelaktigt att public servicebolagen tar stöd av PTS i frågor rörande distribution över internet. Däremot anser myndigheten att detta kan ske utan att public servicebolagen behöver delge hela eller delar av sina risk- och sårbarhetsanalyser.

Prioritering av datatrafik vid extraordinära händelser (kapitel 8)

Frågan om prioritet i allmänna kommunikationsnät är komplex, i synnerhet när det finns olika parallella behov av prioritet. Frågan om vem som då ansvarar för att prioritera mellan de prioriterade aktualiseras. Myndigheten för civilt försvar har, vilket också utredningen lyfter, framfört att nästa generations kommunikationssystem för samhällsviktiga aktörer – SWEN (Swedish Emergency Network, ”Rakel G2”) behöver ges prioritet i allmänna kommunikationsnät⁴. Behovet av prioritet uppstår i situationer där det allmänna mobilnätet kan bli överbelastat. I dessa situationer är det kritiskt att polis och räddningstjänst med mera kan kommunicera. Myndigheten har också av uppfattningen att detta behöver regleras i lag i enlighet med reglerna om nätneutralitet i TSM-förordningen. Regleringen i lag säkerställer också, vid flera prioriterade aktörer, att frågan om vilken aktör som ska prioriteras i given situation avgörs av staten.

Utredningen konstaterar att det vid höjd beredskap kan finnas skäl att prioritera radio och tv framför annan datatrafik men att behovet behöver balanseras mellan olika samhällsbehov. Myndigheten för civilt försvar delar därför utredningens förslag om att förutsättningar och behov av att prioritera datatrafik behöver utredas vidare.

Public service till hela befolkningen i hela landet (kapitel 9)

Myndigheten för civilt försvar instämmer med utredningens om att ny teknik såsom 5G Broadcast skulle generera positiva aspekter ur ett beredskapsperspektiv om den implementeras via nätet. För att kunna nyttja denna teknik som en potentiell ersättare till befintliga marknätet skulle det, som utredningen konstaterar, dock innebära omfattande investeringar i ny infrastruktur, något som skulle behöva utredas vidare. Myndigheten anser att sådan investering inte är prioriterat för det civila försvaret i närtid och delar därmed utredningens bedömning också i denna del.

⁴ SWEN ska enligt uppdrag i första hand nyttja kommersiella nät.

Datum
2026-05-13

Ärendenummer
MCF 2026-03199-2

Framhävande av innehåll av allmänintresse som tillhandahålls över internet (kapitel 11)

Public servicebolagen har viktiga beredskapsuppdrag. Det är därför av vikt att det ska vara enkelt att hitta och få tillgång till innehåll av allmänintresse. Myndigheten för civilt försvar anser därför, i likhet med utredningen, att det finns behov av att införa en framhävandeskyldighet.

Myndigheten för civilt försvar instämmer i komplexiteten i att, inte minst ur konkurrenssynpunkt, bedöma om ytterligare programbolag ska omfattas av framhävandeskyldighet. Myndigheten tillstyrker därför förslaget att andra aktörer ska kunna omfattas av framhävandeskyldigheten efter beslut av Mediemyndigheten (kapitel 11.5). Myndigheten för civilt försvar anser vidare att ett programbolag som tillhandahåller innehåll som är av vikt för totalförsvaret ska kunna anses uppfylla kraven även om programbolaget i övrigt inte uppfyller kriterierna. Sådant beslut bör dock kunna fattas först efter att Mediemyndigheten har samrått med Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar.

Myndigheten tillstyrker utredningens förslag om vilka aktörer som bör omfattas (kapitel 11.6), innebörden av framhävandeskyldigheten (kapitel 11.7) såväl som förslagen avseende tillsyn (kapitel 11.8) och överklagande (kapitel 11.9).

Analog radiomottagning i fordon (kapitel 12)

Myndigheten för civilt försvar tillstyrker förslaget om att det ställs krav på FM-mottagare i nya bilar och bussar. Bilradiomottagare är funktionell även vid längre elavbrott såväl som störningar/avbrott i mobiltjänster. Detta visar inte minst erfarenheter från kriget i Ukraina. Digital radio (DAB), vilket idag är obligatoriskt i bilar och bussar i enlighet med EU-regelverk, har begränsad geografisk spridning och nyttjas i mycket mindre omfattning än FM-nätet. Det finns inget som tyder på att detta kommer att förändras i närtid. Genomförande av förslaget är relativt kostnadseffektivt och ökar förutsättningarna för att kriskommunikation ska kunna nå ut till allmänheten.

Datum
2026-05-13

Ärendenummer
MCF 2026-03199-2

Avseende konsekvenser om att ge MSB i uppdrag att sammanställa och föra vidare informationen om säkerhet i distribution av media (kapitel 13.3)

Utredningen bedömer att den ökade insatsen för myndigheten till följd av lämnade förslag är uppskattat till 120-150 timmar per år och därmed bedöms rymmas inom myndighetens befintliga anslag. Myndigheten för civilt försvar har ökat omfattningen av arbetet med mediaberedskafrågor. Uppdraget är omfattande och myndigheten anser, vilket framförts tidigare i remissvaret, att det redan inrymmer det uppdrag som betänkandet föreslår ska ges till myndigheten.

Myndigheten, vilket vi redogjort för ovan, instämmer dock i att området behöver stärkas. Vi gör nu en ny bedömning över vilka resurser som behöver tillföras för att åstadkomma en önskad och varaktig förflyttning. Den nya bedömningen innebär att myndigheten behöver tillföras medel motsvarande 3-4 årsarbetare för att stärka området som helhet vilket är direkt förutsättning för att kunna öka förmågan på det specifika området.

I detta ärende har överdirektör Anna Starbrink beslutat. Mikael Billinger har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Åke Holmgren deltagit.

Anna Starbrink

Mikael Billinger